

První pomoc při akutních stavech

PETRA ŠIMÁNKOVÁ

Akutní stavy

Akutní
komplikace
Dibetus mellitus

Cévní mozková
příhoda

Akutní infarkt
myokardu

CMP

Mezi cévní mozkové příhody se řadí 3 různé stavy, které však ve svých projevech mohou vypadat podobně:

- mozková ischemie (mozkový infarkt), který je způsoben nejčastěji uzavřením mozkové nebo krční cévy krevní sraženinou, což má za následek poruchu funkce oblasti zásobované touto cévou (cévami) . Mozkové ischemie jsou nejčastější, činí 80% všech případů CMP.
- mozková hemorhagie (krvácení do mozku) je nejčastěji způsobeno prasknutím mozkové cévní struktury , činí 15 % všech CMP.
- subarachnoidální krvácení (krvácení pod mozkové pleny) je způsobeno nejčastěji prasknutím mozkové tepenné výdutě a činí 5% všech CMP.

Diabetes mellitus

Diabetes mellitus I. typu

Diabetes mellitus II. typu

Diabetes mellitus v graviditě

Sekundární diabetes mellitus

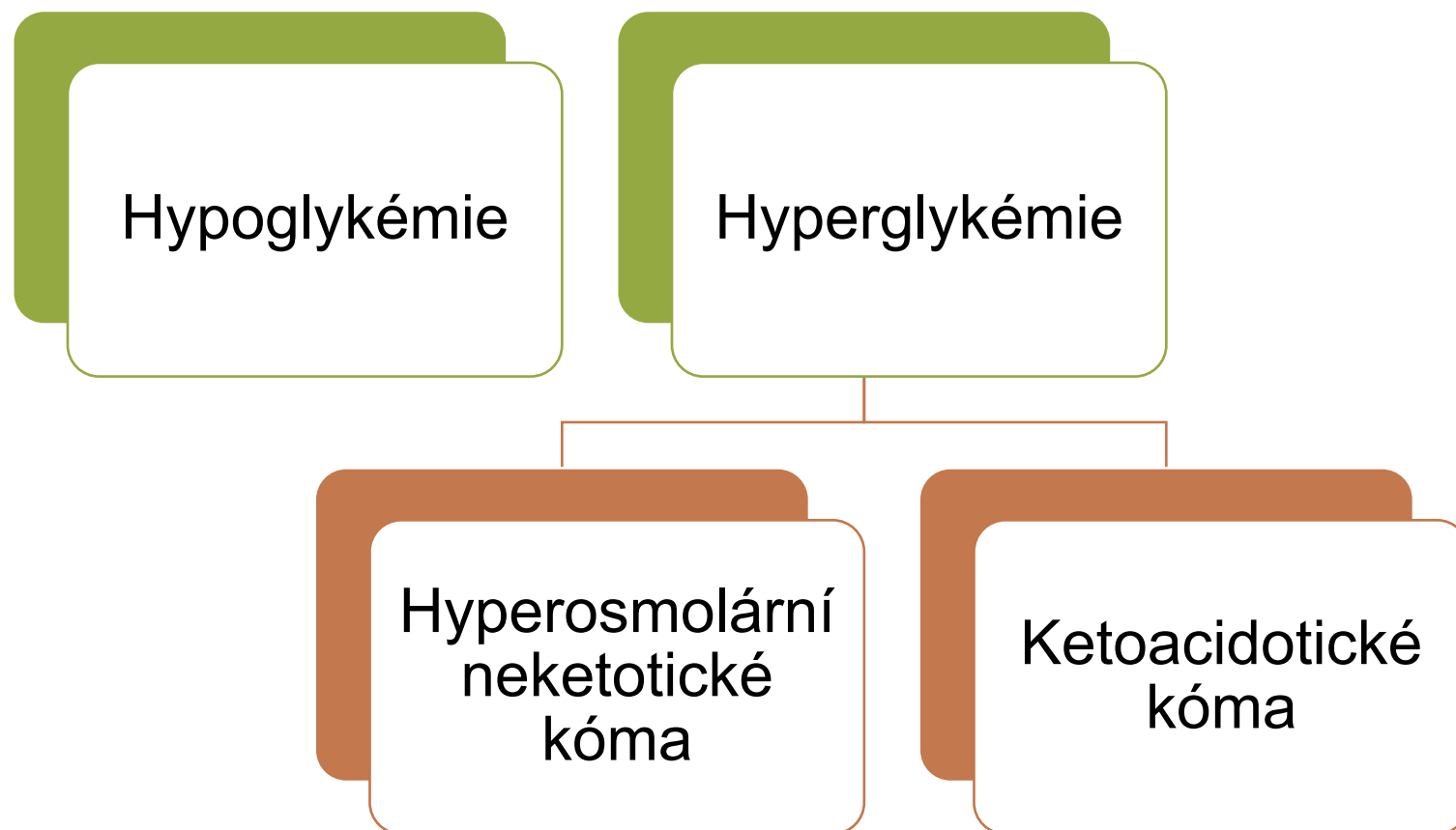
DM

- Diabetes mellitus 1. typu je autoimunitní onemocnění, u něhož se uplatňují faktory genetické i faktory vnějšího prostředí. Znamená to, že vlastní imunitní systém omylem zničí beta-buňky slinivky břišní, které produkují inzulin.
- Diabetes mellitus 2. typu je komplexní metabolická porucha, při níž organismus není schopen zpracovávat glukózu jako za fyziologických podmínek v důsledku absolutního nebo relativního nedostatku inzulinu a současné periferní inzulinové rezistence. Při DM 2. typu se jedná o nedostatek relativní, v pozdějších stádiích však může dojít k vyčerpání β buněk pankreatu a vzniku absolutního nedostatku inzulinu.

DM

- Pro pacientky s diabetes mellitus 2. typu platí stejná pravidla jako pro těhotné s diabetes mellitus s 1. typu. Jedná-li se o pacientky léčené pouze dietou je možné ponechat tyto těhotné pouze na dietním režimu, je však nezbytné zajistit pro tyto pacientky možnost pravidelného sledování glykemií selfmonitoringem.

Akutní komplikace diabetu

Hypoglykémie

- Hypoglykémie je nízká hladina glukózy (krevního cukru) pod **3,3 mmol/l** - vzniká v důsledku nedostatečného krytí potřeby glukózy (neobvykle intenzivní fyzická zátěž, stres, alkohol, opomenutí dávky jídla, požití některých léků, ...).
Nerozpoznané a neléčené hypoglykémie mohou vést k trvalému poškození mozku.

Hypoglykémie - příčiny

Nedostatečný p.o.
příjem – lačnění

Nadměrná fyzická
námaha

Aplikace vyššího
množství inzulínu

Hypoglykémie - příznaky

Pocení, bledost

Palpitace,
chvění, úzkost

Parestezie,
nauzea

Vlčí hlad

Změna chování,
porucha řeči,
porucha
soustředění

Diplopie, křeče,
somniale až
ztráta vědomí-
kóma

Hypoglykémie – první pomoc

Zjistit úroveň vědomí –kvalita i kvantitativní změny

Podat jednoduchou glukózu – ideálně v tekuté formě –
pouze při vědomí!!

Kontrolovat stav – opakovat per os po 15 min pokud trvají
příznaky, po zotavení lehké občerstvení

U pacientů v bezvědomí možno píchnout injekci
glukagonu
https://www.youtube.com/watch?v=KMGO_TJEARI

Volat RZP

Hyperglykémie - příčiny

Nedostatečná dávka inzulínu

Dietní prohřešek

Stres

Horečky

Proč při horečce a stresu hyperglykemie ?

1. Snižuje se účinnost inzulínu

- Infekce v těle a horečka jsou obrovský stres. Působení stresových hormonů (adrenalin, kortizol, glukagon - je polypeptidický hormon produkovaný alfa buňkami slinivky břišní, který působí proti účinkům inzulínu, čímž udržuje u člověka vyrovnanou hladinu glykémie. Tím předchází těžké hypoglykémii, a tak zabezpečuje neustálou výživu životně důležitých orgánů)
- Jejich hladina je v době horečky mnohonásobně větší ve srovnání se stavem klidu a zdraví. Jejich úkolem je zvládnutí stresu, zajištění příslušné změny látkové přeměny a fungování jednotlivých pro život nezbytných orgánů, především mozku, krevního oběhu a ledvin. Stresové hormony mají opačný účinek než inzulín, glykémii zvyšují (důsledkem je hyperglykemie) a mobilizují energii, glukózu z energetických zásob (tj. ze složitého cukru glykogenu, tuků a bílkovin).

KETOACIDOTICKÉ KOMA

- Ketoacidóza se vyskytuje poměrně často a mezi nejrizikovější pacienty patří děti. Pacient s cukrovkou 1. typu je člověk, jehož slivka přestává tvořit inzulín, a musí se mu pravidelně inzulín podávat. Trpí-li organismus nedostatkem inzulínu, nebo se neléčí, což připadá v úvahu u dosud nerozpoznaných případů cukrovky 1. typu, a také u nespolupracujících pacientů, vzniká riziko diabetické ketoacidózy. Pokud se ketoacidóza neléčí, může pacient upadnout do kómatu, jedná o tzv. ketoacidotické kóma.
- Bez inzulínu nemůže většina tkání našeho těla zpracovávat glukózu na energii, a tak se náš organismus přepne k jiným způsobům získávání energie a začne přeměňovat mastné kyseliny na tzv. ketolátky, z nichž náš organismus umí také čerpat energii. Ketolátky mají kyselou povahu a způsobují pokles pH organismu, takzvanou acidózu, nebo-li překyselení. Takové překyselení a rozvrat minerálů může vést k ohrožení života.

Hyperglykemický neketotický syndrom

- Vzácně může ketoacidóza nastat i u diabetiků 2. typu. Zejména pokud jste staršího věku, s větší pravděpodobností se dostanete do stavu zvaného hyperosmolární hyperglykemický neketotický syndrom, nebo také hyperosmolární neketoacidotické kóma, tento stav má podobné projevy jako ketoacidóza a může způsobit závažnou dehydrataci.

Hyperglykémie - projevy

Žízeň –
polydypsie

Zvýšené močení
– polyurie

Rozostřené
vidění – diplopie

Nevolnost –
nauzea

Zrychlené
dýchání –
Kussmaulovo
dýchání

Zápach z úst po
acetonu

Hypotenze,
spavost ->
somnia ->
kóma

Hyperglykémie – první pomoc

Pokud můžeme zjistit hladinu glykémie uděláme to!

Pokud nemůžeme zjistit hladinu glykémie řešíme stejně jako u hypoglykémie

U potvrzené hyperglykémie podáváme neslazené tekutiny – ideálně minerální vody

Aplikujeme inzulin pouze pokud je pacient při vědomí – **POZOR!!!! VŽDY S INZULÍNE OPATRNĚ A NA ZÁKLADĚ JASNÝCH DŮKAZŮ O STAVU PACIENTA- KREVNÍ ODBĚR..**

Cévní mozková příhoda

- Hemoragická
- Ischemická
- Přechodná - TIA

Nejčastější příčiny

Vysoký krevní
tlak

Kouření

Vysoká
hladina
cholesterolu

Diabetes
mellitus

Arytmické
poruchy srdce
– fibrilace síní

Proč fibrilace síní?

- Fibrilace síní je jednoznačně protrombogenní stav. Tromby vznikají nejčastěji v síních, zejména v jejich oušcích.
- Při fibrilaci v nich stagnuje krev, mění se její reologické vlastnosti a stává se trombogenní. Trombus se pak může, například při obnově sinusového rytmu, odtrhnout a vmést do systémového oběhu, nejčastěji do mozkových tepen.
- Fibrilace síní tak riziko vzniku CMP zvyšuje pětkrát a je odpovědná za celou pětinu ischemických mozkových příhod.

Příznaky

Náhlá porucha ostrosti vidění

Náhlá slabost až ochrnutí, porucha citlivosti na jedné polovině těla

Porucha řeči, někdy i sluchu

Nevysvětlitelná závrať

Přechodná slepota

První pomoc – FAST diagnostika

F – FACE
(OBLIČEJ) –
VYZVAT
NEMOCNÉHO K
ÚSMĚVU

S – SPEECH
(SLOVNÍ PROJEV)
– VYZVAT K
ZOPAKOVÁNÍ
JEDNODUCHÉ
VĚTY

A – ARM (RUKA) –
VYZVAT
NEMOCNÉHO K
PŘEDPAŽENÍ
OBOURUČ

T – TIME TO CALL
AMBULANCE (ČAS
VOLAT RZP) – PŘI
JAKÉMKOLI
NÁLEZU VÝŠE

První pomoc – čekání na RZP

Udržovat
kontakt

ideálně posadit
s podepřenýma
rukama

Zajistit přísun
čerstvého
vzduchu a klidné
prostředí

Nepodávat
žádné léky ani
tekutiny

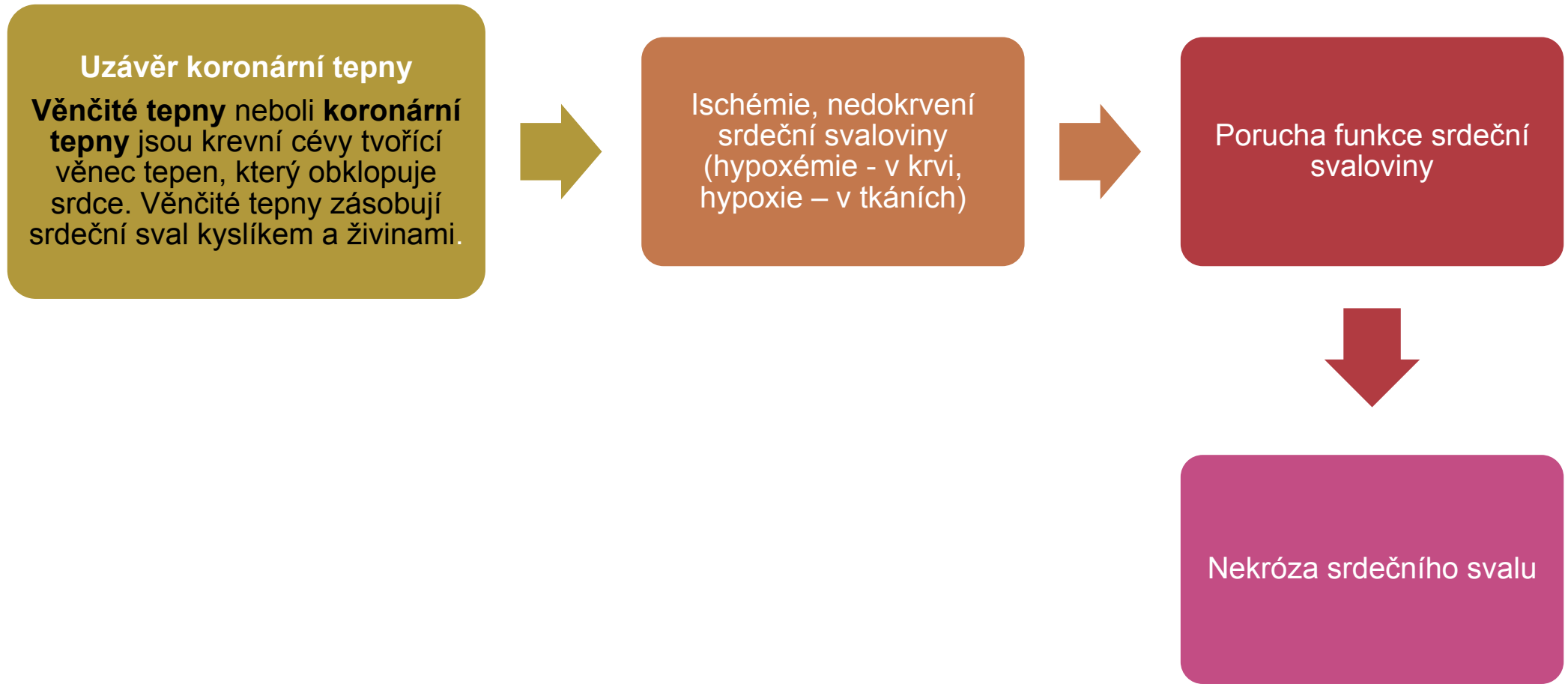
Kontrolovat stále
vědomí

[https://www.youtube.com/watch?v=Vz-
P7Y_YofU](https://www.youtube.com/watch?v=Vz-P7Y_YofU)

Akutní infarkt myokardu

Příčiny

Ateroskleróza

- Kouření
- Vysoký krevní tlak
- Vysoká hladina tuků v krvi (cholesterol)
- Obezita
- Cukrovka
- Zvýšená srážlivost krve

Ruptura tepny

Příznaky

Krutá svíravá,
pálivá bolest za
hrudní kostí

Bolest je
neutišitelná a
neexistuje
úlevová poloha

Nadměrné
pocení

Dušnost a
úzkost

Velký strach ze
smrti

Často vzniká v
klidu z čista
jasna

První pomoc

Zajistit fyzický i
psychický klid

Uložit do polosedu
– nikdy ne do
lehu, pokud je
přítomno vědomí

Uvolnit těsný oděv

Zajistit čerstvý
vzduch

Můžeme podat
nitroglycerin
(často ale bez
efektu) pod jazyk

Můžeme nechat
rozkousat 1 tbl
Acylpyrinu(ředí
krev)

Nejíst, nepít !!!!

IM

- Nedávejte nic jíst ani pít.
- Poskytněte dotyčnému psychologickou podporu. Každý bude mít v takové situaci strach o život. Zkuste postiženého uklidnit tím, že pomoc už je na cestě.
- Buďte připraveni na nejhorší. Nejzávažnější komplikací srdečního infarktu je zástava srdce. Největší riziko náhlé srdeční zástavy je v prvních hodinách po začátku obtíží. Dotyčného pravidelně kontrolujte, zda je při vědomí a dýchá. Pokud ztratí vědomí a přestane dýchat normálně, zahajte resuscitaci – bude předmětem praktických nácviků.

<https://www.youtube.com/watch?v=It3NZRcXgOQ>

**Děkuji za
pozornost!**

